

HÍREK

A SZAKMAI ÉS TUDOMÁNYOS ÉLET HÍREI

XIV. MAGYAR GYÓGYNÖVÉNY KONFERENCIA
PANNONHALMA, 2015. MÁJUS 29-30.

A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Gyógynövény Szakosztálya 2015. május 29-30-án rendezte meg a XIV. Magyar Gyógynövény Konferenciát a pannonhalmi Kosaras dombon, a Pannonhalmi Főapátság új látogató-épületében. A kétnapos konferenciának 112 résztvevője volt, többségük gyógynövénykutatással foglalkozó szakember, de jelentős arányban vettek részt a szektorban érintett cégek munkatársai is. A résztvevő gyógyszereszek a korábbi évekhez hasonlóan továbbképzési kreditpontot kaphattak. Lehetőség volt az első és a második napra külön-külön is regisztrálni, azonban a résztvevők több mint 80%-a mindkét napon részt vett.

Megnyitó kitüntetés

A konferenciát *prof. Szőkő Éva*, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság elnöke és *Csupor Dezső*, a Gyógynövény Szakosztály elnöke nyitotta meg. Elnök úr beszédében beszámolt a Szakosztályt érintő legfrissebb hírekről. Bejelentette, hogy a Szakosztály vezetősége 2014-ben az Év Gyógynövényévé a galagonyát választotta.¹ Beszámolt arról, hogy a Szakosztályban tevékenykedő fiatal szakemberek közreműködésével elindult a Gyógynövénylap.hu című honlap, mely a gyógynövények iránt érdeklődő laikusoknak szóló ismeretterjesztő oldal. Elmondta, hogy az MGYT vezetőségének támogatásával

megalapításra kerül a Szász Kálmán-díj, amelyet a gyógynövénykutatás területén elért kimagasló kutató munkát végző fiatalok nyerhetnek el. A megnyitó ünnepélyes pillanatokkal zárult. Bejelentésre került, hogy a Gyógynövény Szakosztály *prof. Lemberkovics Évának*, a Semmelweis Egyetem Farmakognóziai Intézet nyugalmazott egyetemi tanárának Augustin Béla emlékérmét adományozott több évtizedes, magas színvonalú és lelkiismeretes oktatói tevékenysége, valamint széles körben elismert szakmai és kutató munkája elismeréseként. Sajnos professzor asszony nem tudott részt venni a konferencián, ezért a kitüntetést egy későbbi alkalommal fogja átvenni.

A tudományos program

A konferencia tudományos programja keretében öt szekcióban összesen húsz előadás hangzott el.

A nyitó előadást *Pallos József Péter*, a Gyógynövénykutató Intézet Kft. ügyvezetője tartotta „2015. A Magyar Királyi Gyógynövényvizsgáló Állomás – Gyógynövénykutató Intézet alapításának centenáriuma” címmel. Végigvezette a hallgatóságot a Magyar Királyi Gyógynövényvizsgáló Állomás, a mai GYNKI alapításától eltelt 100 év ipari-technológiai fejlesztéseinek eredményein, számba véve a vizsgálati módszerek és a társtudományok eredményeit, amelyek sikerre segítették az intézeti fejlesztéseket.

Engel Rita az MTA Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet tudományos munkatársa „Az arbuszkuláris mikorrhiza gombák és a műtrágyázás hatása Lamiaceae fajok polifenol profiljára” címmel a gombák és egyes gyógynövények között kialakult szimbiózis hatásának tanulmányozásáról megkezdett kísérleteik eddigi eredményeiről számolt be.

Rédei Dóra az SZTE Farmakognóziai Intézet adjunktusa „Újabb eredmények az *Euphorbia* diterpének kutatása területén” címmel négy kutyatejfaj fitokémiai vizsgálatáról és a növényekből izolált vegyületek biológiai aktivitásának tanulmányozásáról tartott előadást.

Bíróné Sándor Zsuzsanna, az OGYÉI munkatársa „Az Európai Gyógyszerügynökség Gyógynövény Bizottságának elmúlt 2 évbéli tevékenysége” című előadásában ismertette a Bizottság által készített új monográfiákat és a növényi gyógyszerek biztonságosságával és minőségi ellenőrzésével kapcsolatos összefoglalókat.

A konferencia megnyitója (*Csupor Dezső*,
prof. Szőkő Éva, *Rédei Dóra*)

¹ Az év gyógynövényéről szóló összefoglaló közlemény a Gyógyszerészet 2015/5 számában jelent meg Kovács B., László-Bencsik Á., Rédei D., Csupor D. tollából Galagonya – az Év Gyógynövénye 2015-ben címmel.

A konferencia néhány előadója és üléseelnöke (Pallos József Péter, Béni Szabolcs, Hortobágyi T. Cirill, Kindlovits Sára, prof. Szendrei Kálmán)

A résztvevők egy csoportja a konferencia első napján

Orczán Ákos Kund, a Gyógynövénykutató Intézet Kft. fiatal munkatársa „Rózsaszírom kivonatok összehasonlító analitikai vizsgálata” címmel négy rózsafajta illóolajának és metanolos kivonatának elemzéséről számolt be.

Lajter Ildikó az SZTE Farmakognózi Intézetében végzett munkájának eredményeként 20 gyulladáscsökkentő és antiproliferatív hatású szeszkviterpén izolálásáról és szerkezetvizsgálatáról tartott „Egy maja gyógynövény, a *Neurolaena lobata* fitokémiai és farmakológiai vizsgálata” címmel előadást.

„A vízhiány hatása a kerti bazsalikom (*Ocimum basilicum* L.) és az egyéves borsfű (*Satureja hortensis* L.) produkciójára és hatóanyagaina” című előadásában Radácsi Péter a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE), Gyógy- és Aromanövények Tanszékének tanársegédje azt elemezte, hogy a klímaváltozás, azon belül elsősorban a felmelegedés, hogyan befolyásolja egyes természetgyógy- és aromanövények produkciós tulajdonságait.

Papp Nóra a PTE Farmakognózi Intézet adjunktusa „Gyógynövények a Pannonhalmi Főapátság füveskönyveiben” címmel rövid áttekintést adott a konferencia helyszínénél szolgáló Főapátság könyvtárának értékes XVI-XVIII. századból fennmaradt magyar, latin és német nyelvű füveskönyveiről és orvosbotanikai műveiről.

Az első nap utolsó szekciója a hazai gyógynövénytea-helyzet megvitatására adott lehetőséget. Prof. Szendrei Kálmán „Gyógyteák a honi gyógyszertárakban és szomszédainknál – Aki a „kicsit” is becsüli...” című nyi-

telőadásában bemutatta, hogy egyes országokban hogyan érte el az újraeledő gyógyteakultusz a gyártókon és forgalmazókon túl a közvetlen lakossági ellátást végző gyógyszertárakat. A felvázolt példák értékelése hozzájárulhat a hazai gyógyteaellátás strukturális kereteinek megváltoztatásához, és ahhoz, hogy a saját „házi” gyógyteák létrehozása, készítése expedíálása ismét vonzó alternatívává válhasson a gyógyszerészek számára.

Hortobágyi T. Cirill, a Pannonhalmi Főapátság perjele és Czirbus Zoltán, a Herbária Zrt. vezérigazgatója „A Pannonhalmi Főapátság és a Herbária Zrt. együttműködésének főbb stációi a gyógynövény teák minőségbiztosítása és nyomon követhetőségének szempontjából – Avagy hogyan lett a bencés receptúrából/hagyományból ’majdnem gyógyszer’” című kétrészes előadásukban a népszerű pannonhalmi teák történetén vezették végig a hallgatóságot Lancsics Bonifác és Reisch Elek bencés szerzetesek 1687-ből, illetve 1735-ből fennmaradt receptjeitől kezdve az engedélyezettetésen át a mai modern gyártástechnológiáig.

Az első nap záró előadását Ásványi Tibor, a Naturland Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója tartotta „Gyógynövények a kereskedelembe – A termőföldtől a teáscsészéig” címmel, melyben bemutatta a gyógynövény teák előállítására és forgalmazására vonatkozó jogszabályi környezetet és azt, hogy a gyártóknak milyen kompromisszumokat kell megkötniük annak érdekében, hogy piacképes gyógytea készítményeket állítsanak elő.

A második napot prof. Szabó László Gyula, a Pécsi Tudományegyetem emeritusz professzora nyitotta meg „Farmakognózia: gyógynövény- és drogismeret?” című vitaindító előadásával, melyben a gyógynövényismeret oktató, hazai egyetemi intézetek átnevezését javasolta.

László-Bencsik Ábel, a Gyógynövénykutató Intézet Kft. tudományos főmunkatársa érdekes, az egyes növényfajok értékének meghatározására alkalmazható pontrendszert állított fel, amely a génkészlet hozzáférhetőségét és fenntarthatóságát, valamint a faj hasznosíthatóságát veszi alapul, „Módszer az *ex situ* gyógynövény-gyűjtemények értékmeghatározásához” című előadásában.

Ványolós Attila az SZTE Farmakognózi Intézet tanársegédje „A gombák bemutatkoznak: egy átfogó, farmakológiai szűrővizsgálat eredményei” című előadásában

Prof. Csedő Károly hozzászólása a konferencia második napján

Az apátság gyógynövénykertjének megtekintése Márton testvér vezetésével

felhívta a figyelmet arra, hogy a hazai kalapos gombák milyen nagy, eddig feltáratlan gyógyászati értéket képviselnek.

Bencsik Tímea, a PTE Farmakognózi Intézetének tanársegédje egy népszerű fűszernövény, a feketebors hatóanyagának biológiai aktivitása mögött rejlő mechanizmusok feltárására irányuló kutatásainak eredményeiről számolt be „A piperin simaizomhatásainak farmakológiai elemzése” címmel.

Csupor Dezső, az SZTE Farmakognózi Intézet adjunktusa a „Veszélyes-e a nadálytő? Egy farmakokinetikai vizsgálat tanulságai” című előadása a *Symphyti radix* lokális készítményeiből bőrön keresztül felszívódó pirrolizidin alkaloidok mennyiségének meghatározását célzó HPLC-MS mérések eredményeit mutatta be.

„Adatvizualizációs és adatbányászati lehetőségek a fitokémiai analízisben” című előadásában *Gonda Sándor*, a DE Növénytan Tanszék, Farmakognózia Részlegének adjunktusa néhány aktuális kutatási témából származó adatsoron mutatta be a nagy biológiai mátrixokkal dolgozó tudományok sokváltozós adataiból kimutatható lényegi jelenségek kinyerésének és az adatok vizualizációjának informatikai lehetőségeit.

Fontos drogunk, az *Achilleae herba* kedvező hatóanyagtartalmának biztosítását befolyásoló tényezők elemzésével foglalkozott *Kindlovits Sára*, a BCE Gyógy- és Aromanövények Tanszék tanársegédjének „A betakarítási időpont hatása a mezei cickafark droginőségére” című előadása.

Bertóti Regina, az SE Farmakognózi Intézet PhD hall-

gatója „A torma illóolaj antifungális hatásmechanizmusa” címmel beszélt az főként élelmiszerként alkalmazott növény illóolajának és két főkomponensének gombaellenes aktivitásáról.

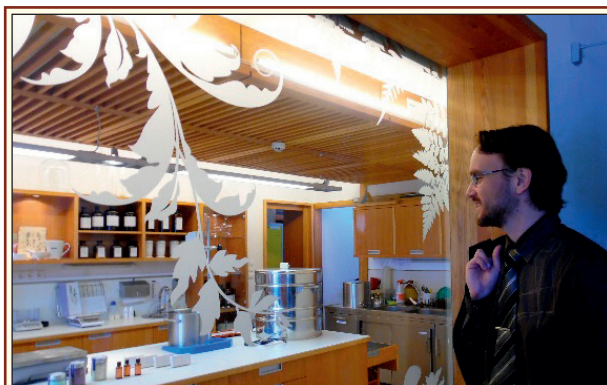
Bencze Bálint, a PTE KK Laboratóriumi Medicina Intézet PhD hallgatója saját fejlesztésű növényi kivonatokat és illóolajokat tartalmazó szájvizének antimikrobás és kémiai vizsgálatának eredményeit mutatta be.

A szakmai program a tudományos előadások mellett magában foglalta a Pannonhalmi Főapátság gyógynövénykertjének, gyógynövényházának és levendula-lepárló műhelyének megtekintését *Szabó Márton* lelkes szakvezetésével. A kétórás program keretében a résztvevők megtekintették a közel 4 hektáros levendulaültetvényt és a szentgalleni bencés monostor középkori tervei szerint kialakított hagyományos kolostori gyógynövénykertet. Márton testvér elmondta, hogyan folyik a levendulaaratás és mik a nehézségei a megfelelő minőségű illóolaj előállításának. Bemutatta a gyógynövényalapú készítmények előállítására kialakított kézműves műhelyt, ahol gyógyszerész irányításával készülnek a termékek. Az ismertető a bencés csokoládé kóstolásával ért véget.

Társasági programok, értékelés, támogatók

A konferencia első napján két társasági program is segítette, hogy a résztvevők jobban megismerhessék egymást és a rendezvény helyszínét. Délután idegenvezetőkkel megtekintették a világörökséggé nyilvánított Pannonhalmi Bencés Főapátság későromán – koragótikus bazilikáját, Mátyás király korabeli kerengőjét és a klasszicista könyvtárát. Este a gyönyörű kilátással rendelkező VIATOR Apátsági Étterem és Borbárban svédasztalos vacsora mellett folytattak baráti beszélgetést a résztvevők.

A résztvevők az utólag végzett anonim on-line felmérés során 1-5-ig terjedő skálán a konferencia tudományos programját átlagosan 4,7-re, a szervezők előzetes és helyszíni munkáját egyaránt 4,9-re, az ár-érték arányt 4,8-ra, míg a rendezvényt összességében (tíz-es skálán) 9,3-ra értékelték.

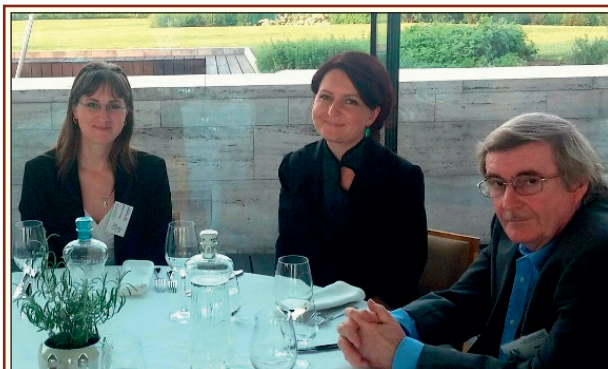

Bepillantás a gyógynövénytartalmú kézműves termékeket készítő manufaktúrába

Látogatás a Pannonhalmi Főapátság klasszicista könyvtárában

A XIV. Magyar Gyógynövény Konferencia sikere elsősorban az érdekes előadásoknak és a hallgatóság aktivitásának köszönhető. A színvonalas előadásokat rendszerint élénk vita követte, és az előadóterem csaknem végig tele volt. Külön öröm, hogy a rendezvény részvételi díja

Vacsora a VIATOR Étteremben (Bencsik Tímea, Papp Nóra, prof. Deli József)

a Naturland Magyarország Kft., a Gyógynövénykutató Intézet Kft., a Herbária Zrt., a Satco Kft., a Strathmann GmbH & Co. KG Képviselője és a Goodwill Pharma Kft. támogatásának köszönhetően rendkívül kedvező volt.

Rédei Dóra, Csupor Dezső

LEMBERKOVICS ÉVA AZ AUGUSTIN BÉLA EMLÉKÉREM KITÜNTETETTJE

Lemberkovics Éva 1967-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet a Budapesti Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészi Karán. 1967-ben a MÁV Kórházban dolgozott gyógyszerészként, és felvételt nyert az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karára, ahol 1972-ben végzett okleveles vegyészként, majd rövid ideig tudományos munkatársként dolgozott a Gyógyszerkutató Intézetben. 1972-ben tanársegédként kezdett dolgozni a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógynövény és Drogismereti Intézetében. 1975-ben védte meg egyetemi doktori értekezését. 1977-ben farmakognóziailag szakgyógyszerész lett. 1981-ben adjunktusi kinevezést kapott. 1985-ben védte meg kandidátusi értekezését. 1989-ben docens, 1994-ben az egyetem habilitált oktatója lett, majd 1995-ben egyetemi tanári kinevezést kapott. 1972-től intenzíven bekapcsolódott a budapesti gyógyszerész-hallgatók elméleti és gyakorlati oktatásába. 1991-től részt vett az angol nyelvű oktatás megszervezésében. Rendszeresen tartott előadásokat és vizsgáztatott magyar, angol és német nyelven fitokémia, farmakognózia, elválasztástechnika és fitoterápia területén. Társ szerzője öt fitokémiai ill. farmakognóziailag jegyzetnek és két praktikumnak. Szakmai vezetésével 4 PhD és 1 kandidátusi disszertáció, 12 egyetemi doktori értekezés, mintegy 50 szakdolgozat és számos TDK munka készült. Résztvevője volt az Intézetben folyó szakgyógyszerész-képzésnek, és rendszeres előadója különböző gyógyszerész továbbképzéseknek. Oktatóként, vizsgáztatóként, opponensként és bírálólként részt vesz több társegyetem és kar graduális és PhD-

képzésében, valamint habilitációs eljárásaiban.

Lemberkovics Éva évtizedek óta a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Gyógynövény Szakosztályának vezetője tagja. Több cikluson át volt a szakosztály alelnöke. 2004-2008 között, az MGYT országos vezetőségének választott tagja volt. Részt vett a VII. Magyar Gyógyszerkönyv megírásában. 2000-től tagja a VIII. Magyar Gyógyszerkönyv Szerkesztőbizottság Farmakognózia Albizottságának. 2001-től az Európai Gyógyszerkönyvi Bizottság Fitokémiai Albizottság magyarországi képviselője. 2002-től tagja az Európai Gyógyszerkönyvi Bizottságnak, 2003-tól a Magyar Szabványügyi Testület Illóolaj Nemzeti Szabványosító Műszaki Bizottságának. Több OTKA, GVOP kutatási pályázat témavezetője volt. Részt vett több nemzetközi kutatási együttműködésben. Tudományos közleményeinek száma 141, továbbá 5 szabadalom társszerzője.

Oktatói és kutatói tevékenységéért a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa (1984), a Szociális- és Egészségügyi Minisztérium (1989), a Népjóléti Minisztérium (1991) dícséretben részesítette. Megkapta a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Kiváló TDK Nevelője (1991) és Kiváló Oktatója (1997) kitüntetését. 1999-ben Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült.

Lemberkovics Éva több évtizedes, magas színvonalú és lelkiismeretes oktatói tevékenysége, valamint széles körben elismert szakmai és kutató munkája példaértékű a farmakognózia területén tevékenykedő valamennyi kolléga számára.